

Kompetencje kluczowe kognitariuszy

dr inż. Mariusz Kąkolewicz

Wybrane współczesne koncepcje edukacyjne

- poznawcza koncepcja człowieka (J. Koźielecki)
- teoria konstruktów osobistych – teoria osobowości (G.A. Kelly)
- konstruktywizm edukacyjny (J. Dewey, J. Piaget, L. Wygotski, J. Bruner ...)
- situated learning (J. Lave, E. Wagner)
- koncepcja jakości w edukacji (M. Kąkolewicz)

Społeczeństwo informacyjne

(= ?)

Społeczeństwo kognitariuszy

- Kognitariusze - ludzie zajmujący się tworzeniem, przechowywaniem, wykorzystywaniem i upowszechnianiem informacji i wiedzy

(J.Kozielecki - Koniec wieku nieodpowiedzialności)

- Celem edukacji (szkoły?) jest stworzenie możliwości rozwoju **człowieka – sprawcy**
- Czy i jak poradzimy sobie w świecie nadzorowanym przez sztuczną inteligencję ?

Wizja człowieka - sprawcy

- wiedza proceduralna zamiast deklaratywnej, umiejętność konstruowania i wykorzystywania wiedzy, metoda - naucz się robiąc to samodzielnie (learning by doing);
- ciekawość poznawcza, umiejętność samodzielnego uczenia się (learning to learn);
- odkrywanie i rozwiązywanie twórczych problemów, metody problemowe i poznawania bezpośredniego;
- wartości moralne; poszanowanie godności innych, odpowiedzialność, tolerancja; uczenie się dokonywania wyborów moralnych;

Kompetencja

Kompetencja - zdolność do wykonywania zadań na określonym poziomie, będąca kompozycją (synteza) **wiedzy, umiejętności i postawy**

Kompetencja

- Kompetencja - zdolność i gotowość do wykonywania zadań na określonym poziomie (Jenkins 1991)
- Kompetencja - wyuczalna umiejętność robienia rzeczy dobrze, rozwinięte sprawności niezbędne do radzenia sobie z problemami (Fontana 1992)

Kompetencja

Kompetencja jest to uświadamiana przez osobę taka jej sprawność, która jest ujawniana w konkretnie zdefiniowanych (opisanych) standardach, dotyczących świadomego wykonania zadania w danych warunkach (czasie, liczbie, tempie, miejscu itp.)

Kompetencja

Kompetencja podmiotu jest to jego szczególna właściwość, wyrażająca się w demonstrowaniu na wyznaczonym przez społeczne standardy poziomie, umiejętności adekwatnego zachowania się, w świadomości potrzeby i konsekwencji takiego właśnie zachowania oraz przyjmowanie odpowiedzialności za nie.

Kompetencja

Pojęcie kompetencji ma szerszy zakres znaczeniowy niż sprawności i zwykle jest pojmowane jako harmonijna kompozycja:

- **wiedzy,**
- **sprawności,**
- **rozumienia**
- **pragnienia**

Kompetencje kluczowe

- Uczenie się
- Poszukiwanie
- Myślenie
- Komunikowanie
- Działanie
- Współpraca
- Doskonalenie się

Uczenie się we współpracy

- Najbardziej efektywne uczenie się ma miejsce wtedy, gdy wynika z aktywności podejmowanej wspólnie z innymi osobami - dorosłymi lub rówieśnikami i polega na dzieleniu się kulturą.
- Uczenie się to nie tyle indywidualny wysiłek skierowany na uznanie wiedzy za własną, ile dokonywanie tego we wspólnocie z innymi, tymi którzy dzielą z uczniem jego przynależność do kultury.

Nauczyciel czy mentor ???

- „Jeśli uznać, że mowa rozwijana w okresie dzieciństwa ma fundamentalne znaczenie dla rozwoju myślenia na przestrzeni całego życia, to jak długo jeszcze nauczyciele będą cenić i nagradzać **ciszę** panującą w klasie?”
- „Jeśli uznać, że dzielenie się społecznym zachowaniem (werbalnym i niewerbalnym) stanowi źródło uczenia się, to trzeba zrewidować tradycyjny pogląd na rolę nauczyciela. Nie może on dłużej występować jako pośrednik pomiędzy wiedzą a uczniem.” (B.D. Gołębniak)

Co (już zaraz) warto i trzeba zmienić ?

- myślenie o kształceniu - zamiast „nauczania” („on mówił, oni nie słuchali go”, wspomaganie uczenia się dziecka);
- formy organizacyjne procesu dydaktycznego;
- przygotowywanie się do lekcji - nie o czym im dzisiaj powiedzieć, ale jak zorganizować ich aktywność;
- infrastrukturę klasy (aranżację, akustykę) dostosować do pracy w grupach;
- stopień i sposób wykorzystywania mediów edukacyjnych - media działaniowe w rękach ucznia, a nie „podające” dla nauczyciela;
- plan i czas trwania zajęć - mówić można przestać w każdej chwili, działać dopiero po zrealizowaniu zadania i osiągnięciu celu;

Znaczenie komunikowania

Uczniowie poprzez konwersację zwiększają stopniowo swą kontrolę nad gramatycznymi strukturami języka mówionego i powiększają zasoby słownictwa ... , a prowadząc monologi wewnętrzne - rozwijają zdolności do skrótowego, schematycznego i co najważniejsze osobistego ... przetwarzania doświadczeń zewnętrznych.

Znaczenie refleksji

- Refleksyjność odnosimy nie tylko do stymulowania procesów poznawczych. Ma ona również podstawowe znaczenie w budowaniu tożsamości jednostki i jej relacji z innymi.
- Refleksyjność jest czynnikiem aktu świadomości i jest związana z namysłem nad doświadczeniem, bodźców zewnętrznych lub wewnętrznych (myśli i skojarzeń), a przede wszystkim z uczeniem się przez doświadczenie, w którym kluczowym jest uświadamianie sobie i interpretacja znaczeń bodźców percepcyjnych odbieranych przez *qualia*.

Model sfer refleksji

© M.Kąkolewicz

